

Partnerséget építünk

Kastélyparkok az erdőben

Az erdők tudnak „beszélni”, csak érteni kell a nyelvüket. Mesélnek a körülöttük zajló történelemlről, történetek elevenednek meg tulajdonos birtokosokról, erdészekről vagy éppen parktervező mérnökökről. Ez a világ engedett egy kis betekintést azon a katalinpusztai projektnyitón, ahol ilyen csodálatos kastélyparkok rekonstrukcióját tervezték el határon innen és túl.

Mi köti össze a topolcsányi, a dégi, a füzérradványi, a fertői, a diósjenői vagy a tótmegyeri kastélyokat? Összeköti őket az a különleges környezet is, amelynek középpontjában áll mérnöki mesterműként maga az uradalom építménye, a birtok székhelye. A táj kiemeli, éppen ezért nemcsak a kastélyok épületei, hanem az azokat körülvevő gyönyörű parkok is felbecsülhetetlen értékűek. Az évszázados fák között sokszor egyedi értékekre, és meglepően előrelátó tervezésre bukkanhatunk. Ezért is oly fontos a védelmük, a megújításuk. Ráadásul az állami erdőgazdálkodók közül többen is nekikeztek ezeken a helyeken a parkok szakértő megújításába. Ezekről a kastélyparkokról szóltak azok az előadások, amelyek egy ünnepélyes projektnyitás részeként harangozták be két csodálatos park revitalizációját. Az Ipoly Erdő Zrt. és a LESY Slovenskej republiky két szomszédos állami erdészeti gazdálkodó szervezet jó viszonya nem új keletű. Elég csak a nagyszerű Selmecebányai Vándorgyűlésre 2009-ben, vagy ebben az évben egy közös vadászati klaszter létrehozására utalnunk.

A Katalinpusztai Kirándulóközpontban a HUSK/1101/2.2.1/0355 sz., „Közösen a védett történelmi parkok felújításáért Palárikovon és Diósjenőn” című projekt Nyitó konferencián először a házigazda jogán köszöntötte a megjelenteket Kiss László vezérigazgató, aki az Ipoly Erdő Zrt. bemutatása mellett hangsúlyozta, milyen sok természeti vagy kultúrtörténelmi érték szunnyad ma is az erdeink mélyén. Maga a Társaság is sokat tesz azért, hogy a korábbi erdőbirtokosok öröksége megmaradjon, esetenként új funkciót kapjon. Az erdészházak, vadászházak felújítása után újabb kihívás elé néznek a szakemberek, hiszen a Diósjenői kastélypark ma egy magára hagyott, de dinamikusan változó erdőállapotot mutat, ahol az évszázados fák között évtizedes újulat foltokat találunk. Nem kis feladat tehát, hogy ehhez a rendszerhez úgy nyúljanak a szakemberek, hogy az eredmény tükrözze az angolkertet megálmodó mérnök elképzelését, és egyben a kialakult védett természeti értékeket is megőrizze.

Král Frantisek projektmenedzser (LESY Slovenskej republiky) a projekt általános bemutatása mellett rámutatott, hogy természetvédelmi célkitűzések eléréséhez örökségvédelmi feladatok is társulnak ebben az intenzív két éves megvalósítási időszakban, majd annak fenntartásában. A projekt 879 ezer eurós költségvetéséből 733 ezer euró támogatást kapnak a résztvevő partnerek, amiből a parkokat a fellelhető dokumentumok alapján próbálják meg helyreállítani úgy, hogy az a környezettudatos oktatás helyszínévé is válhasson.

A szlovákiai műemlékvédelem védett parkjairól, kertjeiről és az itt folyó munkákról adott átfogó képet Ulrychová Darina szaktanácsadó, aki a Nyitrai kerületi Műemlékvédelmi Hivataltól érkezett. Az egyes parkok, kertek felújításánál nagyon összetett, egymástól eltérő problémákkal találkozhatnak, hiszen a tulajdonos hozzáállása, a helyi adottságok, a jövőbeni hasznosítási célok, vagy a felújítási források megszerzése igen változatos. A kiindulási pont azonban minden esetben a kert eredeti elképzeléseinek,

„Jelen közlemény tartalma nem feltétlenül tükrözi az Európai Unió hivatalos álláspontját.”

létrejöttének kutatása, hiteles kép alkotása erről levéltári vagy egyéb forrásművek felkutatása által. A már elért sikerekről gazdagon illusztrált képes beszámolót láthattunk.

Persze bármilyen szép is a feladat, az elveket csak úgy lehet aprópénzre váltani, és megvalósítani, ha gondos kutatás, terepi felmérés után következik az aprólékos tervezés. Ebben a munkában nagy felelősség hárul mindkét oldalon a tervezőkre, azonban Balko Zoltán és Alföldy Gábor eddigi életműve garanciát jelent a sikeres vállalkozásra. Mindkét előadásból kiderült, hogy mind Diósjenőn, mind pedig Palarikovon (Tótmegyer) számos nehézséggel kell szembesülni már a tervezési fázisban is. Mindkét kert rendkívül elhanyagolt, magára hagyott állapotú, ahol sok esetben az eredetileg kialakított sétautakat, ösvényeket sem lehet fellelni. A gondosan megalkotott térszerkezet mára csak nyomokban lelhető fel. Az induló állapotfelmérésekből kiderül, hogy például a mikrodomborzat és a növényfajok változatossága is eltérő szempontok figyelembe vételét teszi szükségessé a tervezés során. Diósjenőn az eredeti tervrajzokat sajnos nem lehet megtalálni, pedig az akkori tervező Hein János a korszak legjelentősebb magyarországi tájkertésze volt. Kertterveivel az 1900-as Párizsi Világkiállításon aranyérmert nyert, Magyarországon pedig több mint 250 kertet és parkot tervezett! A Palarikovói kastély tervezésével akkor a Károlyi család – akik sok ilyen jellegű építészeti feladatát Pollack Mihály látta el – bízta meg Koch bécsi mérnököt, de a kiszolgáló épületeket és a kastélypark tervét Ybl Miklós készítette el.

A részletes bemutatók után a nyitónap további folytatása a magyar oldalon fekvő Diósjenői Sváb Sándor kastélypark bejárása volt, amit Zanati László közjóléti igazgató előadása vezetett fel. Az erdészek erre a területre általában nem, mint kastélyparkra tekintettek, hanem egy olyan erdőrésze, ahol a természetes folyamatok több mint fél évszázada dominálnak nagyon csekély emberi beavatkozás mellett. Az erdő természetes dinamikájának tanulmányozására tehát nagyszerű lehetőség nyílt mindig is ezen a területen. Újszerű kihívás itt egy olyan jellegű beavatkozás végrehajtása, ahol mások a prioritások, ahol a végcél egy természetesnek ható angolkert, ahol a látvány fókuszában a jelenleg rehabilitációs intézetként működő kastély és a környékbeli látványosságok állnak.

A nyitó ünnepségen résztvevők ellátogattak az Ipoly Erdő Zrt. által igényesen felújított erdészeti épülethez és a Diósjenő Erdei Szabadidőparkhoz is, ami jól mutatja az elődök tiszteletét, az igényességre törekvést. Remélhetjük tehát, hogy ezek a beruházások is ebben a szellemben fognak elkészülni!

A bemutatott látványtervek minden bizonnyal méltók lesznek a neves elődök munkáihoz, sőt túlmutatnak azon, hiszen a parkok oktató bemutató helyekké is válnak. A hatalmas történelmi és műemlékvédelmi jelentőségű parkok revitalizációjának sikereiről reméljük még e lapok hasábjain is be tudunk számolni a későbbiekben.

*Lengyel László Zoltán
közönségkapcsolati vezető
Ipoly Erdő Zrt.*

További információ elérhető az információs szórólapból vagy a projekt weboldalon.
www.huskpark.eu

„Jelen közlemény tartalma nem feltétlenül tükrözi az Európai Unió hivatalos álláspontját.”